

załącznik
do uchwały Nr III/25/2006
Rady Gminy Dobrcz
z dnia 28 grudnia 2006 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2007

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy.

Zadania te obejmują w szczególności:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13' i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii Integracji i polityki społecznej.

W celu realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Wójt

Gminy powołuje pełnomocnika.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zwany dalej "gminnym programem", został opracowany na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

A. Diagnoza stanu problemów i zasobów.

I. Stan problemów alkoholowych.

Badania socjologiczne wskazują, iż problemy alkoholowe należą do pierwszej trójki najważniejszych problemów w lokalnej społeczności. Według danych ogólnokrajowych ludzie uzależnieni od alkoholu stanowią 2% wszystkich mieszkańców. Szkody zdrowotne nie ograniczają się do szkód występujących u osób uzależnionych, lecz dotyczą także członków ich rodzin: 4% to ich dzieci, a 4% - 6% to ich małżonkowie i inni dorośli członkowie rodziny. Oznacza to, że około 12% mieszkańców doświadcza poważnych szkód związanych z nadużywaniem alkoholu.

1. Gmina Dobrcz liczy około 9.330 mieszkańców (można szacować na podstawie danych ogólnopolskich, że 12% mieszkańców doświadcza szkód związanych z używaniem alkoholu, czyli ok. 1119 mieszkańców naszej gminy). Liczba mieszkańców stale rośnie (w porównaniu w końcu 2004r. było ok. 8.600 mieszkańców). Nowi mieszkańcy gminy to przeważnie dawni mieszkańcy Bydgoszczy. Gmina Dobrcz jest gminą wiejską.

Do szkół na terenie gminy uczęszcza ok. 1.247 dzieci (ok. 848 do szkół podstawowych i ok. 399 do gimnazjów). Stanowi to ok. 13% ogółu mieszkańców.

Z informacji pozyskanych wynika, że młodzież w szkole podstawowej i także w gimnazjum spożywa już alkohol. Zachodzi potrzeba dalszej kontynuacji programów profilaktycznych i wychowawczych skierowanych do tej grupy społecznej. Należy również podnosić kwalifikacje osób prowadzących zajęcia opiekuńczo - wychowawcze, socjoterapeutyczne lub inne profilaktyczne i wychowawcze, szczególnie nauczycieli.

Młodzież po gimnazjum przeważnie podejmuje dalszą naukę w szkołach bydgoskich, co stwarza dodatkowe zagrożenie w postaci łatwego dostępu do środków uzależniających. Wskazane jest kontynuowanie zajęć profilaktycznych skierowanych do tej grupy wiekowej, oraz podjęcie działań służących pokazywaniu zajęć alternatywnych wobec picia alkoholu.

2. Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Dobrcz przedstawia się następująco: ogółem 56 punktów, w tym:

- zawierających do 4,5% alkoholu i piwo - 47 punktów poza miejscem sprzedaży i 9 w miejscu sprzedaży,

- zawierających od 4,5% do 18% alkoholu - 41 poza miejscem sprzedaży i 4 w miejscu sprzedaży,
- zawierających powyżej 18% alkoholu – 25 poza miejscem sprzedaży.

Wskazane jest zorganizowanie szkolenia dla sprzedawców, przypominającego o przestrzeganiu prawa, oraz częstsze przeprowadzanie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu.

3. Posterunek Policji w Dobrczu do października, w 2006r. na terenie gminy Dobrcz podał następujące dane:

Zestawienie liczbowe osób pod wpływem alkoholu, wobec, których podejmowane były czynności przez funkcjonariuszy Posterunku Policji w Dobrczu		2005 I - X	2006 I - X
	Przestępstwa Ilość sprawców		
1	Nietrzeźwy kierujący	22	20
2	Kradzież z włamaniem/ kradzież	0	0
3	Znęcanie się nad rodziną	4	2
4	Pobicie / obrażenia ciała	3	0
5	Groźby	3	1
6	Inne	0	0
	Wykroczenia Ilość sprawców		
1	Nietrzeźwy kierujący	2	1
2	Z ustawy o wychowaniu z trzeźwości	0	0
3	Inne	5	2
	Interwencje		
1	Domowe	43	77
2	Publiczne	33	178
4	Niebieskie karty	43	21

4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w I półroczu 2006 roku objął stałą pomocą 375 rodzin zamieszkujących na terenie gminy (liczba osób - 1447). Z tego 38 rodzin (121 osób) gdzie główną przyczyną problemów był alkohol, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego - 1 osoba, bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - 30 rodzin (140 osób). Wśród innych powodów przyznania pomocy występowały takie jak: bezrobocie 219 rodzin (862 osób), długotrwała lub ciężka choroba - 95 rodzin (336 osób), niepełnosprawność - 86 rodzin (327 osób), bezdomność - 1 osoba oraz z powodu wielodzietności i potrzeby ochrony macierzyństwa.

5. W 2006 roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęły 22 wnioski o skierowanie osób na leczenie odwykowe w tym : 7 osób zgłosiło się po pierwszym wezwaniu i podjęło próbę leczenia uzależnienia, w stosunku do 15 osób procedura GKRPA jest w toku (zbieranie dowodów, kolejne wezwania). W stosunku do 2 osób w toku postępowanie w

sądzie, dla 3 osób sąd wydał postanowienie o zobowiązaniu do podjęcia leczenia w niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego pod nadzorem kuratora.

II. Diagnoza występowania przemocy domowej.

Z badań ogólnopolskich wynika, że 2/3 uzależnionych mężczyzn to sprawcy przemocy, a wśród uzależnionych i współuzależnionych kobiet 2/3 to ofiary przemocy.

Do października 2006 roku Posterunek Policji w Dobrczu odnotował 21 przypadków przemocy w rodzinie, gdzie założono niebieską kartę (w 2005r. 43 przypadki).

Wskazane jest, aby w każdym przypadku otrzymania przez GKRPA zgłoszenia osoby nadużywającej alkoholu przeprowadzić diagnozę wstępną pod kątem przemocy domowej, oraz opracowanie wspólnej strategii postępowania służb w przypadku podejrzenia występowania przemocy domowej. Pomocą należy objąć całą rodzinę, gdyż samo leczenie sprawcy przemocy czy osoby zakłócającej porządek publiczny w związku z nadużywaniem alkoholu nie może być proponowane jako jedyny rodzaj oddziaływań w sytuacji występowania przemocy w rodzinie.

III. Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej.

1. Punkt Konsultacyjno - Poradniczy zwany Punktem Konsultacyjnym, który mieści się w Gminnym Ośrodku Kultury w Dobrczu. Punkt Konsultacyjny jest czynny dwa razy w tygodniu. W każdą środę w godz. 15.30 do 18.30 przyjmuje psychoterapeuta, w każdy czwartek w godz. 16.30 do 19.30 kurator sądowy specjalista ds. przemocy w rodzinie, grupa wsparcia dla osób uzależnionych w każdy piątek.

2. Na terenie gminy Dobrcz działają świetlice środowiskowe - 6 (Trzebień, Stronno, Sienno, Kusowo, Trzeciewiec, Dobrcz) oraz świetlice socjoterapeutyczne - 2 (Wudzyn i Strzelce Górne), w zajęciach uczestniczy ok. 180 dzieci. Realizowane są tam zajęcia środowiskowe, opiekuńczo - wychowawcze oraz socjoterapeutyczne. Zajęcia odbywają się raz, dwa razy lub cztery razy w tygodniu w godzinach od ok. 15 - 18, 16 - 18. W ramach zajęć dzieci otrzymują pomoc terapeutyczną, uczestniczą w zajęciach wyrównawczych, otrzymują posiłek oraz prowadzone są zajęcia sportowe. Zadania prowadzenia i finansowania świetlic realizuje Towarzystwo Rozwoju Gminy Dobrcz, które otrzymuje dotację finansową oraz dodatkowo pozyskuje środki finansowe z programów.

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w skład, której wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (psycholog, policjant, pracownik służby zdrowia, terapeuta uzależnień, kierownik GOPS, pedagog).

Osoby prowadzące zajęcia w świetlicach posiadają wysokie kwalifikacje i doświadczenie.

4. Ciągła współpraca z instytucjami, szkołami, służbami.

Wszystkie szkoły gminy Dobrcz realizują swoje programy profilaktyki współpracując z urzędem gminy i GKRPA. Zatrudnionych jest dwóch pedagogów, którzy realizują Gminny Program PiRPA oraz biorą udział w spotkaniach Komisji Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych. Trzy osoby z pośród nauczycieli są uprawnione do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych. Wielu nauczycieli ukończyło kursy uprawniające do prowadzenia zajęć profilaktycznych:

"Spójrz inaczej" - 11 nauczycieli

"II elementarz, czyli program 7 kroków" - 10 nauczycieli

"Nasze spotkania" - 12 nauczyciel

B. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

1. Prowadzenie i rozwijanie działalności Punktu Konsultacyjnego, poprzez zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia, bieżące remonty.
2. Opłacanie rachunków utrzymania Punktu Konsultacyjnego.
3. Finansowanie wynagrodzeń osób pracujących w Punkcie Konsultacyjnym.

C. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

I. Pomoc dla dorosłych członków rodziny z problemem alkoholowym.

1. Prowadzenie grup edukacyjno-terapeutycznych oraz organizowanie pierwszego kontaktu osoby uzależnionej z placówką terapeutyczną.
2. Prowadzenie grup wsparcia dla osób współuzależnionych.
3. Udzielanie porad prawnych dla rodzin i ich członków.
4. Udzielanie porad przez psychologa.
5. Prowadzenie grup edukacyjnych oraz warsztatów umiejętności psychologicznych dla dorosłych.
6. Zorganizowanie i sfinansowanie wyjazdu dla rodzin z problemem alkoholowym (realizacja programów profilaktycznych dla rodzin).
7. Prowadzenie grupy konsultacyjno - superwizyjnej dla terapeutów, pracowników socjalnych, pedagogów, pełnomocnika, policjantów i innych osób zajmujących się pomocą

II. Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.

1. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach podstawowych i gimnazjach „7 kroków”, „Spójrz inaczej”, „Nasze spotkania” oraz innych programów profilaktycznych.

2. Prowadzenie zajęć o charakterze integracyjnym dla dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych i zagrożonych patologią w ramach świetlic środowiskowych, prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, kompensacyjno - korekcyjnych w ramach świetlic opiekuńczo - wychowawczych, oraz dożywanie dzieci uczestniczących w zajęciach profilaktycznych.
3. Organizacja zajęć sportowych dla dzieci uczestniczących w zajęciach profilaktycznych.
4. Terapeutyczne obozy w okresie letnim dla dzieci z rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz uczestników grup terapeutycznych i profilaktycznych.
5. Pomoc w realizacji zajęć terapeutycznych oraz innych form profilaktyki dla dzieci uczęszczających do szkół poza teren gminy Dobrcz (refundacja kosztów).
6. Inne formy działalności profilaktycznej dla dzieci i młodzieży - np. grupy wsparcia, grupy terapeutyczne, grupy psychoedukacyjne, biwaki terapeutyczne.
7. Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej we współpracy z klubami sportowymi na zgrupowaniach sportowych dzieci i młodzieży.
8. Organizacja konkursów dla dzieci i młodzieży nt. wiedzy o szkodliwości alkoholu, chorobie alkoholowej, i innych zagrożeniach.
9. Organizacja gwiazdki dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w świetlicach.
10. Wspieranie organizacji i placówek o charakterze szkolnym i pozaszkolnym zajmujących się organizowaniem czasu wolnego dzieci i młodzieży przede wszystkim z rodzin zagrożonych alkoholem, przemocą domową.
11. Wyposażenie punktów, w których prowadzone są zajęcia dla dzieci i młodzieży w niezbędny sprzęt i materiały potrzebne do realizacji programów profilaktycznych i innych zajęć o charakterze profilaktycznym.
12. Wspieranie lokalnych działań (współpraca z Gminnym Ośrodkiem Kultury, szkołami i innymi instytucjami) polegających na organizowaniu imprez o charakterze rozrywkowym i sportowym dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem tematyki profilaktycznej propagującej trzeźwy styl życia i nabywania umiejętności unikania zagrożeń w środowisku.
13. Prowadzenie grup terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z problemami alkoholowymi i innych uzależnień.
14. Organizowanie spektakli teatralnych dla dzieci i młodzieży nt. wiedzy o szkodliwości alkoholu, chorobie alkoholowej i innych zagrożeniach.
15. Współdziałanie w kampaniach młodzieżowych promujących zdrowy styl życia.
16. Stworzenie zespołu pomocy dzieciom z rodzin alkoholowych (opracowywanie i koordynowanie planów pomocy dziecku).
17. Organizowanie lokalnych porad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu

pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.

III. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

1. Opracowanie i stosowanie procedury i dokumentacji interwencji w sprawach przemocy domowej (utworzenie zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, organizacja współpracy służb, zbieranie informacji na temat skali zjawiska przemocy domowej w gminie, wdrażanie "niebieskich kart").
2. Organizacja szkoleń, porad, konferencji dla przedstawicieli policji i straży gminnej, oraz pracowników socjalnych służących wzmocnieniu aktywności działań na rzecz ochrony rodzin przed przemocą, szczególnie zwiększających kompetencje w zakresie pomocy rodzinom, w których dochodzi do przemocy, oraz związanych z wdrażaniem procedury interwencji w przypadku stwierdzenia problemu przemocy w rodzinie.
3. Prowadzenie działalności edukacyjnej służącej zmniejszeniu skali zjawiska przemocy w rodzinach w szczególności z problemem alkoholowym. Zakup materiałów edukacyjnych i informacyjnych na temat problemu przemocy domowej.
4. Prowadzenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych problemem przemocy.
5. Realizacja programów dla rodziców, warsztaty umiejętności rodzicielskich przygotowujące rodziców do wychowywania dzieci bez przemocy.
6. Szkolenia i warsztaty dla nauczycieli na temat przeciwdziałania agresji i przemocy w szkole.
7. Opłacenie pobytu ofiar przemocy domowej w hostelu dla ofiar przemocy.

D. Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej.

1. Propagowanie idei i treści Gminnego Programu oraz trzeźwego abstynenckiego stylu życia.
2. Redagowanie, edycja i kolportaż ulotek o charakterze informacyjnym.
3. Rozwijanie współpracy ze stowarzyszeniami, szkołami w zakresie formowania postaw trzeźwego życia,
4. Zakup literatury fachowej, kaset wideo oraz prenumerata czasopism na temat wiedzy o chorobie alkoholowej i innych uzależnieniach,
5. Finansowanie lub dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób zajmujących się profesjonalnie pomaganiem rodzinom, w których występuje problem alkoholowy,
6. Organizowanie i finansowanie lokalnych i regionalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych,
7. Aktywny współudział w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych.

8. Tworzenie punktów z informacjami o ofercie pomocy na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych: tablice informacyjne w GOPS, przychodni, posterunek policji i innych miejscach.
9. Angażowanie w działania edukacyjne i informacyjne lokalnych i regionalnych autorytetów, osób znanych.

E. Szkolenia z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie

1. Podnoszenie kwalifikacji realizatorów "Gminnego Programu", członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pełnomocnika gminy ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Organizowanie kursów i szkoleń służących podnoszeniu kwalifikacji osób biorących udział w realizacji zadań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych w szczególności: pracowników GOPS, służby zdrowia, policji, nauczycieli, pracowników świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych, pedagogów szkolnych, działaczy samorządowych, księży, pełnomocnika gminy ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Prowadzenie szkoleń dla społeczności lokalnej, w szczególności dla sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie wiedzy o chorobie alkoholowej i problemach z nią związanych, narkomanii i innych uzależnień.
4. Udział realizatorów "Gminnego Programu" oraz pełnomocnika gminy w szkoleniach i kursach organizowanych przez inne instytucje i gminy służące podnoszeniu kwalifikacji.
5. Współpraca z innymi instytucjami i placówkami zajmującymi się problemami alkoholowymi na terenie województwa, polegająca na organizowaniu i uczestniczeniu we wspólnych szkoleniach, warsztatach doskonalących, treningach psychologicznych i innych formach.

F. Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. Dofinansowanie zakupu pomocy i sprzętu niezbędnego do realizacji programu związanego z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przemocy domowej realizowanego przez Towarzystwo Rozwoju Gminy Dobrcz (finansowanie wynagrodzeń, instruktorów w świetlicach środowiskowych).
2. Opłacenie energii elektrycznej w świetlicy w Kusowie.
3. Wspomaganie działalności grupy samopomocowej AA.

G. Czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od

**alkoholu obowiązku poddania się leczeniu podejmowane przez Gminną Komisję
Rozwiązywaniu Problemów Alkoholowych.**

1. Kierowanie na badania w przedmiocie uzależnienia odbywa się na zasadach określonych w art. 24 i 25 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Wydawanie i cofanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami odbywa się na zasadach określonych w art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
3. W przypadku stwierdzenia naruszenia zakazu promocji i reklamy alkoholu oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, oraz sprzedaży na kredyt lub pod zastaw działania interwencyjne podejmuje Policja.
4. Prowadzenie rozmów z osobami uzależnionymi, motywującymi do podjęcia leczenia odwykowego w ramach posiedzeń zespołów roboczych oraz wydawanie opinii odnośnie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
5. Zasady wynagradzania członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych:
  - ustala się wynagrodzenie za udział w posiedzeniu komisji dla przewodniczącego w wysokości 110zł brutto, a dla członka komisji w kwocie 70 zł brutto.
6. Finansowanie kosztów badania osób w przedmiocie uzależnienia przez biegłego psychiatrę lub psychologa sądowego na potrzeby wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego o wszczęcie postępowania w celu poddania przymusowemu leczeniu uzależnień.
7. Pokrycie kosztów utrzymania lokalu stanowiącego siedzibę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz koszty administracyjne, tj. zakup znaczków, telefon, materiały biurowe

Wykonała: Krystyna Kotowicz: